

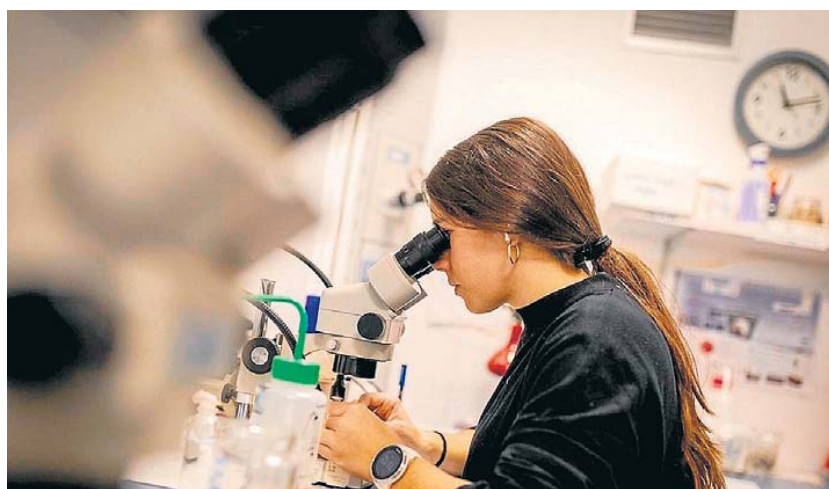
Opinió

Les primeres vegades

LETICIA
ASENJO

Reduir la ciència a batxillerat i les lleis fonamentals de l'estupidesa humana

FRANCESC MELCION

A Carlo M. Cipolla, un dels historiadors de l'economia més destacats del segle XX, li agradava entretenir els seus amics amb petits assajos intel·ligents i humorístics. Dos van acabar publicant-se plegats sota el títol *Allegro ma non troppo* (en català ha estat publicat per La Segona Perifèria, amb traducció de Ton Vilalta i dibuixos magnífics de Julio César Pérez): el primer assaig és *El paper de les espècies (i del pebre en particular) en el desenvolupament econòmic de l'Edat Mitjana*, en què analitza, en clau irònica, com el comerç d'espècies va tenir un paper central en el desenvolupament econòmic de l'Europa medieval i en la globalització. El segon, probablement el més conegut, desenvolupa *Les lleis fonamentals de l'estupidesa humana* i és un assaig especialment rellevant per entendre com les accions aparentment estúpides o irracionals poden tenir conseqüències molt serioses a gran escala, com ara decisions polítiques, educatives o socials. Ho veurem tot seguit amb un exemple pràctic de l'actualitat del país, com ha estat la polèmica decisió del departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya de reduir de setze a sis les hores setmanals de ciències a batxillerat.

Primera llei: sempre i inevitablement cadascú de nosaltres subestima el nombre d'estúpids que hi ha en circulació. La decisió de reduir les hores de ciències ignora completament l'impacte a llarg termini en la formació d'alumnes que han d'estar preparats per afrontar els reptes globals.

Segona llei: la probabilitat que una determinada persona sigui estúpida és independent de qualsevol altra característica de la persona. Cipolla avisa que l'estupidesa no discrimina per formació, càrrec o posició social. Ho veiem en els responsables d'aquesta proposta, ja que la reducció d'hores de ciències indica una clara manca de comprensió del valor de la ciència per al país, la societat i el món.

Tercera (i àuria) llei: una persona estúpida és una persona que causa un dany a una altra persona, o grup de persones, sense aconseguir-ne cap avantatge o, fins i tot, patint una pèrdua. Menys

hores de ciències impliquen menys capacitat per desenvolupar pensament crític, resoldre problemes complexos o fomentar vocacions científiques, essencials en un món cada vegada més tecnològic i científic. Aquesta decisió, però, també perjudica els mateixos responsables, amb l'allau de crítiques públiques i pèrdua de confiança.

Quarta llei: les persones no estúpides sempre subestimen el potencial nociu de les persones estúpides. En particular, els no estúpids obliden constantment que, en qualsevol moment i lloc i en qualsevol circumstància, tractar i/o associar-se amb individus estúpids es demostra, infal·liblement, un error caríssim. Aquesta decisió pot tenir conseqüències devastadores a llarg termini, com una disminució de la competitivitat internacional, una societat menys informada i més manipulable, i una pèrdua d'oportunitats per als estudiants.

Cinquena llei: la persona estúpida és el tipus de persona més perillós que existeix. L'estúpid és més perillós que el canalla. La decisió de reduir les hores de ciències no té cap lògica, però les seves implicacions podrien ensorrar àmbits com l'educació superior, la investigació científica i el desenvolupament tecnològic del país.

L'editor en català Miquel Adam diu que aquest és un llibre que, si el llegís tothom, s'arreglaria el món. Potser que comencin els responsables d'aquesta proposta, a veure si decideixen passar-la, d'una vegada i per totes, per la destructora de paper (màquina que, per cert, va ser inventada per Adolf Ehinger, un fabricant alemany que va posar els seus coneixements científics i tecnològics al servei d'aquest invent, per poder destruir documentació contra el règim nazi perquè la Gestapo no el detingués. Amb sis hores de ciències a la setmana, ja hauria begut oli!).

Per a Carlo M. Cipolla, la persona estúpida és el tipus de persona més perillós que existeix

En breu

María Dueñas publicarà una nova novel·la el 26 de març

L'escriptora María Dueñas publicarà la seva nova novel·la, *Per si un dia tornem*, el 26 de març amb l'editorial Columna en català i amb Planeta en castellà. El llibre transcorre als anys 20 del segle passat a Orà, una ciutat africana d'origen àrab on desembarcarà la jove Cecília Canal. La protagonista es deixarà la pell per sobreviure treballant en diverses cases i també en una fàbrica. A través de la seva història, Dueñas recorre l'auge colonial i la controvertida fi de l'Algèria francesa.

Per si un dia tornem arriba després d'altres novel·les de Dueñas com la popularíssima *El temps entre costures* (2010) i les posteriors *La missió de l'oblit* (2013), *Les filles del Capità* (2018) o *Sira* (2021).

'32 de març', de Xavier Bosch, arriba als Estats Units

La novel·la *32 de març*, de Xavier Bosch, s'ha publicat als Estats Units sota el títol *What the light touches* i amb traducció de Samantha Mateo. El llibre ha arribat al mercat nord-americà de la mà de l'editorial Amazon Publishing i dins de la col·lecció Amazon Crossing.

El dia del llançament, la traducció a l'anglès de la novel·la de Xavier Bosch va vendre 2.447 exemplars, i en menys d'una setmana ja ha superat els 5.000. *32 de març*, editada per Univers a Catalunya, va ser la novel·la en català més venuda el Sant Jordi del 2023. El llibre té com a escenari l'ocupació nazi de París durant la Segona Guerra Mundial i està protagonitzat per una venedora de drets literaris internacionals.

Una novel·la feta amb 800.000 estudiants de tot el món

L'escriptora valenciana Muriel Villanueva cocrearà una novel·la amb més de 800.000 estudiants de tot el món a través de la plataforma Fiction Express. Aquesta eina, que s'utilitza a més de 300 escoles de Catalunya, vol enfortir l'hàbit lector dels alumnes i millorar les seves competències lingüístiques.

La història d'aquesta iniciativa es titularà *L'última* i estarà ambientada en un món futurista on pràcticament ja no hi ha naixements i la població ha quedat envellida i reduïda. Durant cinc setmanes, cada divendres l'escriptora publicarà un nou capítol escrit en funció dels vots dels lectors, que també podran interactuar amb Villanueva a través d'un fòrum viu.

RUTH MARIGOT